

BESPREKINGSDOKUMENT

BELEID OP AMBAG- EN KLEINSKAALMYNBOU 2021

TWEEDE KONSEP, W2, (2021)

INHOUDSOPGAWE

HOOFSTUK I	4
1. INLEIDING	4
2. DOEL VAN DIE BELEID OP AMBAG- EN KLEINSKAALMYNBOU	6
3. DEFINISIES	6
4. AFKORTINGS	7
5. VERGELYKENDE STUDIE-AANBEVELINGS.....	9
HOOFSTUK III	11
6. DIFFERENSIASIE VAN KONSEPTE	11
(a) Beleid op Ambag- en Kleinskaalmynbou	11
HOOFSTUK IV	13
7. LISENSIËRINGSTELSE EN ADMINISTRASIE	13
(a) Tipes permitte wat toegeken word	13
(b) Lisensiëringmetode	13
(c) Lisensiëringkriteria	14
(d) Aard van 'n permit	14
(e) Omvang van 'n permitgebied in hektaar	14
(f) Duur van ambag- en kleinskaalmynbouwerkzaamhede in jaar	15
(g) Bemagtiging om gebiede as ambag- en kleinskaalmynbougebiede af te baken	15
(h) Reservering van permitte vir Suid-Afrikaners.....	15
(i) Uitreiking van permitte aan individue of georganiseerde groepe	15
(j) Beperking van ambag- en kleinskaalmynbouwerkzaamhede tot die oppervlak ..	16
(k) Oordraagbaarheid en vervreemding	16
(l) Verkope en handel in minerale.....	16
(m) Samebestaan met groot werkzaamhede	16
(n) Myn van uitskot en mynhope	17
(o) Toegang tot grond.....	17
HOOFSTUK V	18
8. INSTITUSIONELE EN ONDERSTEUNINGSMEGANISMES	18
(a) Gesentraliseerde/Streeksmynkantore.....	18
(b) Vorming van ambag- en kleinskaalse mynbouverenigings	18
(c) Vorming van distrikmynkomitees	19
(d) Vorming van georganiseerde groepe.....	19
(e) Finansiële bystand	19
(f) Opleiding, vaardigheidsontwikkeling en innovasie.....	19
HOOFSTUK VI	21

9.	FISKALE STELSEL	21
(a)	Betaling van tantieme	21
(b)	Belasting	21
	HOOFSTUK VII	25
10.	OORWEGINGS TEN OPSIGTE VAN OMGEWINGSBESTUUR, GESONDHEID, VEILIGHEID EN WATERGEBRUIK.....	25
	HOOFSTUK VIII	28
11.	REGERINGSBELEID EN STANDPUNT OOR ONWETTIGE MYNBOU	28
	HOOFSTUK VIX	30
12.	RAPPORTERING EN AANSPREEKLIKHEID	30
	HOOFSTUK X	32
13.	BELEIDSIMPLEMENTERING, AFDWINGING, MONITERING EN EVALUASIE	32
(a)	Implementering, tydsraamwerke, planne en strategieë	32
(b)	Afdwinging, monitering en evaluasie	32
	HOOFSTUK XI	33
14.	BELEIDSHERSIENING	33
(a)	Verpligting om te hersien en hersieningsintervalle	33
(b)	Voorgemelde beleide en wetgewing	33

HOOFSTUK I

1. INLEIDING

Die beleid op ambag- en kleinskaalmynbou het amptelik erkenning verkry met die instelling van die demokratiese regering in 1994. Die regering het verskeie intervensies en ondersteuningstrukture bekendgestel vir die ontwikkeling van die beleid op ambag- en kleinskaalmynbou, spesifiek om die deelname van voorheen benadeelde persone (VBP's) aan te moedig en om uitdagings wat die sektor in die gesig staar, aan te spreek. Hierdie intervensies het die ontwikkeling van 'n witskrif: "n Minerale- en mynbeleid vir Suid-Afrika, 1998" (Witskrif, 1998) ingesluit. Die beleidsdokument bevat 'n hoofstuk oor die ambag- en kleinskaalmynboubedryf. Die beleidsvoorstelle in die witskrif is later as wetgewing aanvaar in die vorm van artikel 27 van die Wet op die Ontwikkeling van Minerale en Petroleumhulpbronne, 2002 (WOMPH).

Ten spyte van hierdie beleid en die wetlike intervensies en ondersteuningstrukture na 1994, ervaar die ambag- en kleinskaalmynboubedryf steeds uitdagings. Die bedryf is steeds grootliks informeel, ten spyte van 'n verhoging in die aantal artikel 27-mynpermitte wat deur die Departement uitgereik is. Die omvang van die bedryf, met betrekking tot die spelers, aantal mense in diens, sosio-ekonomiese impak, beleggings en bydrae tot die Bruto Binnelandse Produk (BBP) in die vorm van belasting en tantieme, is nog nie behoorlik gedokumenteer nie.

Artikel 27 van die WOMPH, wat handel oor die lisensiëringstelsel vir die ambag- en kleinskaalmynboubedryf, word beskou as grootliks verbiedend tot die ontwikkeling en groei van die sektor. Dit is hoofsaaklik omdat die wet nie konsepte omskryf nie. Dit maak nie voorsiening vir die ambagsmynbedryf nie. Kleinskaalmynbouers word tot 'n groot mate dieselfde as grootskaalmynbouers hanteer met betrekking tot vereistes vir omgewingsbestuur, watergebruik, grondgebruik, gesondheid en veiligheid en vereistes ten opsigte van finansiële voorsiening.

Verder sluit die wet beperkings op oordraagbaarheid en vervreemding van 'n mynpermit in. Die gebied se omvang is beperk tot 5 hektaar en dit het 'n impak op die permithouers se vermoë om befondsing te kry, asook op die oorhoofse volhoubaarheid van die werksaamhede. Aansoeke om mynpermitte is oop vir almal en selfs sommige groot spelers doen sake in hierdie ruimte. Hierdie faktore, tesame met swak

ondersteuningsmeganismes van die regering, in die vorm van befondsing en verskaffing van voorligtingsdienste aan die ambag- en kleinskaalmynboubedryf, het bygedra tot die informaliteit van die sektor en beperkte ontwikkeling. Daar was oor jare beroepe van bedryfsbelanghebbendes en belangstellende en geaffekteerde partye vir beleids- en wetgewende intervensies.

Die beroepe op die regering vir beleid- en wetgewinghervormings om die ambag- en kleinskaalmynboubedryf te formaliseer, het toegeneem. Belanghebbendes wil hê die regering moet spesiaal fokus op die ambag- en kleinskaalmynboubedryf, as gevolg van die potensiaal van hierdie bedryf om by te dra tot sosio-ekonomiese ontwikkeling en om die lewens van Suid-Afrikaners te verbeter, veral in landelike gemeenskappe. Verder was daar ook beroepe om die Suid-Afrikaanse regulerende raamwerk te belyn met dié van streeks- en internasionale mynregsgebiede oor die formalisering en ontwikkeling van die ambag- en kleinskaalmynboubedryf. Hierdie beroepe is deels ingelig deur die groei in voorkoms van onwettige mynbou, wat volgens berigging in die land toeneem.

Onwettige mynbou het 'n reeks negatiewe sosiale en finansiële uitwerkings op werknemers, maatskappye, die mynbedryf en die land as geheel as gevolg van, onder andere, verlies aan staatsinkomste, belasting, werksgeleenthede, kapitaalbesteding, uitvoere, buitelandse valuta-inkomste en aankope. Dit lei ook tot 'n ernstige risiko vir die volhoubaarheid van die bedryf en sy vermoë om tot 'n betekenisvolle toekoms vir alle Suid-Afrikaners by te dra.

Die beoordeling van die beleidsraamwerk vir die ambag- en kleinskaalmynboubedryf soos uiteengesit in die Witskrif, 1998, het ten doel om bogenoemde uitdagings aan te spreek. Die doel van hierdie beleidsbeoordeling is om 'n raamwerk te verskaf van die regering se beleid-intervensies om hierdie uitdagings aan te spreek en om die volhoubare ontwikkeling van die ambag- en kleinskaalmynboubedryf te ondersteun. Hierdie beleid-intervensies sal 'n instaatstellende omgewing vir die bedryf skep, om betekenisvol te kan bydra tot die hoofstroom-ekonomie, werkskepping en armoedeverligting.

Die dokument word in 10 hoofstukke ingedeel, wat die volgende tematiese kwessies aanspreek:

- I. Omskrywing van terme en doelwitte van die AKM-beleid, 2020;

- II. Differensiasie van konsepte;
- III. Lisensiëringstelsel en administrasie;
- IV. Institusionele en ondersteuningsmeganismes;
- V. Belasting- en tantiemestelsel;
- VI. Oorwegings ten opsigte van die omgewing, gesondheid, veiligheid en watergebruik;
- VII. Regeringsbeleid en standpunt oor onwettige mynbou;
- VIII. Rapportering en aanspreeklikheid;
- IX. Beleidsimplementering, afdwinging, monitering en evaluasie; en
- X. Beleidsbeoordeling

Onder elke hoofstuk en tema word die regering se beleidvoorstelle duidelik omskryf. Die bedoeling is uiteindelik om hierdie beleid-intervensies te vertaal na toegewese afdwingbare wetgewing.

Wat die proses betref, sal die beleidbeoordeling op 'n konsultatiewe wyse onderneem word en insette van alle bedryfsbelanghebbendes en sosiale vennote sal oorweeg word. Daar sal vooraf konsultasies oor die oogmerke en bedoelings van die beleidbeoordeling wees voordat 'n konsepbeleid op ambag- en kleinskaalmynbou vir die kabinet se goedkeuring ingedien word. Die kabinet sal konsepbeleidvoorstelle vir openbare opmerkings goedkeur. Na die openbare opmerkingstydperk, sal belanghebbendes en sosiale vennote verder gekonsulteer word oor hul substantiewe indienings en 'n finale konsepbeleid op ambag- en kleinskaalmynbou sal weer by die kabinet ingedien word vir goedkeuring om te implementeer. Die konsepbeleid op ambag- en kleinskaalmynbou sal ook onderwerp word aan 'n Sosio-Ekonomiese Impak-assessering (SEIAS)-proses, in konsultasie met die Beplannings-, Moniterings- en Evaluasie-eenheid in die presidentskap.

2. DOELWIT VAN DIE BELEID OP AMBAG- EN KLEINSKAALMYNBOU

Die doelwit van die beleid op ambag- en kleinskaalmynbou is om die skepping van 'n formele ambag- en kleinskaalmynboubedryf te bewerkstellig, wat optimaal op 'n volhoubare wyse kan funksioneer, terwyl die bedryf tot die ekonomie bydra in die vorm van belasting en tantiemes en deur middel van werkskepping, en om onwettige ambag- en kleinskaalmynbouwerkzaamhede uit te skakel.

3. DEFINISIES

“Ambagmynbou” beteken tradisionele, gebruikelike mynbouwerkzaamhede met die gebruik van tradisionele of gebruikelike wyses en middele. Dit sluit in die aktiwiteite van individue wat meestal onontwikkelde mynboumetodes gebruik, handgereedskap en onontwikkelde gereedskap aanwend om toegang tot mineraalerts te verkry, wat gewoonlik op die oppervlak of op vlak dieptes bereikbaar is.

“Kleinskaalmynbou” beteken prospekter- of mynbouwerkzaamhede wat nie gebruik maak van gespesialiseerde prospektering, gemeganiseerde myntegnologie, chemikalieë, insluitend kwik en sianied of plofstowwe, of die voorgestelde prospekter- of mynbouwerkzaamhede behels nie 'n belegging of uitgawe wat sodanige bedrag as wat voorgeskryf mag word, oorskry nie.

“**Tantieme**” beteken enige tantieme betaalbaar aan die regering volgens ’n wet van die parlement.

“**Suid-Afrikaners**” met betrekking tot natuurlike persone, beteken ’n persoon wat die ouderdom van mondigheid (18 jaar) bereik het, gebore is in Suid-Afrika of ’n permanente inwoner is. Met betrekking tot regs persone, beteken dit ’n maatskappy ingelyf en geregistreer volgens die Wet op Maatskappye, 2008, wat in die land sake doen en onderworpe is aan Suid-Afrikaanse wetgewing.

4. AFKORTINGS

AFKORTING	BESKRYWING
AKM	Ambag- en kleinskaalmynbou
RGW	Raad vir Geowetenskap
SRTS	Departement van Samewerkende Regering en Tradisionele Sake
OFI's	Ontwikkelingsfinansiële Instellings
DMHE	Departement van Minerale Hulpbronne en Energie
DO	Departement van Omgewingsake
Departement	Departement van Minerale Hulpbronne en Energie
VBP	Voorheen Benadeelde Persone
WIB	Wet op Inkomstebelasting, 1967
GSM	Grootskaalmynbou
WOMPH	Wet op die Ontwikkeling van Minerale en Petroleumhulpbronne, 2002
WMGV	Wet op Myngesondheid en -veiligheid, 1996
MKO	Mynkwalifikasie-owerheid
MGVR	Myngesondheid en -veiligheidsraad
DME	Diefstaleenheid vir Minerale en Edelmetale
WNOB	Wet op Nasionale Omgewingsbestuur, 1998
NKSBS	Nasionale Koördinerings- en Strategiese Bestuursplan, deur die Kabinet gestig in 2010
WNW	Wet op Nasionale Water 1998
SAMHAS	Suid-Afrikaanse Minerale hulpbronne-administrasiesisteme

SAPD	Suid-Afrikaanse Polisie
KSK	Kleinsake-korporasie
DO	Deelontginningsooreenkoms
Die DHN	Die Departement van Handel en Nywerheid
OSB	Omsetbelasting
WKM	Waagkapitaalmaatskappy
Witskrif	Witskrif wat 'n beleid vir die Suid-Afrikaanse Myn- en Mineralebedryf omvat, 1998

HOOFSTUK II

5. VERGELYKENDE STUDIE-AANBEVELINGS

In 2019 het die Departement 'n vergelykende studie van gekose Afrika AKM-reggsgebiede in Kenia, Ghana en Zambië onderneem. 'n Standaardvraelys is ontwikkel en gesirkuleer na die onderskeie ministeries voor elke vergelykende studie, om voorbereiding en toegang tot relevante inligting toe te laat. Die vergelykende studie het uitgeloop op 'n verslag, wat deur die minister goedgekeur is in Maart 2020.

Om op te som: hierdie vergelykende studieverlag het aanbeveel dat die departement, in die ontwikkeling van 'n toegewese beleid en wetgewende raamwerk vir die Suid-Afrikaanse AKM-bedryf, aspekte van die beleid en wetgewende raamwerk van ander reggsgebiede (Kenia, Ghana en Zambië) waarvoor daar nie tans voorsiening gemaak word in die WOMP nie, aanneem. Hierdie aspekte sluit die volgende in:

- (a) *Reservering van AKM-permitte vir plaaslike persone*: in al drie die reggsgebiede word AKM-permitte vir plaaslike persone gereserveer. Die toegewese beleidsraamwerk moet die moontlikheid om hierdie vereiste in te stel, ondersoek, in oorweging met die Suid-Afrikaanse historiese konteks van betrokkenheid van mynbouers van buurlande, in beide wettige en onwettige werksaamhede.
- (b) *Omskrywing van konsepte*: Ambagmynbou moet apart van kleinskaalmynbou omskryf word, soos die geval is in Zambië.
- (c) *Graadbepaling*: die beleid en wetgewende raamwerk moet duidelike graadbepalings van ambagmynbou tot kleinskaalmynbou en van kleinskaalmynbou tot GSM insluit.
- (d) *Samebestaan tussen AKM-mynbouers en GSM*: die beleid en wetgewende raamwerk moet duidelik wees oor die verhouding tussen AKM-mynbouers en GSM-werksaamhede. GSM moet deur die wet in staat gestel word om gedeeltes van die toegewese myngebied aan AKM-operateurs toe te wys deur die ondertekening van deelontginningsooreenkomste (DO's) om die verhouding en samebestaan te reguleer.
- (e) *Oordraagbaarheid en vervreemding*: oorwegings om die beperking op die oordraagbaarheid van mynpermitte te herbesoek en 'n model soos dié van Ghana aan te neem, waar oordraag toelaatbaar is met die toestemming van die minister

en aan burgers van Ghana of ander geskikte AKM-operateurs.

- (f) *Toewysing van areas vir die AKM-bedryf:* Die minister moet bemagtig word deur wetgewing om gebiede vir die AKM-bedryf te reserveer. Dit kan gedoen word in samewerking met die Raad vir Geowetenskap (RGW), Myngesondheid en – veiligheidsraad (MGVR) en die Departement Omgewing, Bosbou en Visserye (DOBV). Die RGW moet geologiese data beskikbaar stel om die toewysing te bepaal en te ondersteun. Die ander instellings moet relevante inligting en data fasiliteer vir die nodige magtigings (OIS en MGV-planne)
- (g) *Beperking op AKM-werksaamhede met betrekking tot oppervlakmynbou:* Hierdie beleidsopsie moet verder ondersoek word, omdat die beperking as diskriminerend, uitsluitend en teenproduktief beskou kan word. Dit is geïdentifiseer dat daar reeds sommige onwettige mynwerksaamhede is wat ondergronds plaasvind.
- (h) *Skepping van distriks-/streeksmynkantore:* Soortgelyk aan Ghana, moet hierdie kantore toegerus word om lisensiëring van AKM te fasiliteer, sowel as om registers van bestaande en voornemende AKM saam te stel, wat besonderhede spesifiseer wat deur die minister bepaal word. Die kantoor moet ook 'n toesighoudende en moniteringsfunksie oor die werksaamhede en aktiwiteite van hierdie mynbouers uitvoer, adviseerdienste, opleidingsfasiliteite en bystand verskaf wat nodig is vir doeltreffende AKM-werksaamhede. Verder moet die kantoor verslae en ander dokumente en inligting oor AKM-aktiwiteite binne die distrik/streek aan die departement indien op 'n wyse en op intervalle soos voorgeskryf, asook die vorming van ambag- en kleinskaalmynbouverenigings fasiliteer. Alternatiewelik moet hierdie funksies toegeken word aan die streekbestuurders of 'n bevoegde kleinskaalse mynboueenheid.
- (i) *Vorming van distrikmynkomitees:* Multi-belanghebbekomitees in elke toegewese AKM-gebied met verteenwoordiging van DMHE, DOBV en SRTS, ens. moet volgens die wet gestig word.
- (j) *Vorming van AKM-verenigings:* AKM-operateurs moet aangemoedig word om hulself in wettig erkende formasies te organiseer. Streeks- of nasionale AKM-verenigings moet bevorder en erken word.
- (k) *Finansiële bystand aan AKM-werksaamhede:* befondsingmeganismes aan AKM-werksaamhede en AKM-projekte moet beskikbaar gemaak kan word volgens

wetgeving.

HOOFSTUK III

6. DIFFERENSIASIE VAN KONSEPTE

(a) Beleid op ambag- en kleinskaalmynbou

Die WOMPH omskryf nie uitdruklik die terme “ambag-” en “kleinskaalmynbou” nie. Volgens wet kan ’n mynpermit uitgereik word vir ’n tydperk van 2 jaar, wat ’n gebied van 5 hektaar dek, hernubaar vir 3 tydperke waarvan elkeen nie 1 jaar mag oorskry nie. Hierdie bepaling is geïnterpreteer dat dit eksklusief na kleinskaalmynbou verwys. Die wet maak dus nie voorsiening vir ambagmynbou nie. Hierdie gebrek aan omskrywing van konsepte het ’n wetgewende gaping en onsekerheid met betrekking tot ambagwerkzaamhede veroorsaak. As gevolg hiervan, is daar ’n verskeidenheid omskrywings wat deur die bedryf gebruik word om te probeer om hierdie wetgewende skuiwergat toe te maak. Dit strek van omskrywing van AKM met verwysing van die Wet op Kleinsake, 2003, verwysings na “opkomende mynbouer” of “junior mynbouer” en ook die samesmelting van ambagmynbou met kleinskaalmynbou, sowel as onwettige mynbou.

Regeringsbeleidvoorstel:

Om die skuiwergat toe te maak met betrekking tot die omskrywing van terme, word die volgende voorgestel:

- a) ’n Omskrywing van “*Ambagmynbou*” wat beteken tradisionele, gebruiklike mynbouwerkzaamhede met die gebruik van tradisionele of gebruiklike wyses en middele. Dit sluit in die aktiwiteite van individue wat meestal onontwikkelde mynboumetodes gebruik, handgereedskap en onontwikkelde gereedskap aanwend om toegang tot mineraalerts te verkry, wat gewoonlik op die oppervlak of op vlak dieptes bereikbaar is.
- b) ’n Omskrywing van “*Kleinskaalmynbou*” wat beteken prospekter- of mynbouwerkzaamhede wat nie gebruik maak van gespesialiseerde prospektering, gemeganiseerde myntegnologie, chemikalieë, insluitend kwik en sianied of plofstowwe, of die voorgestelde prospekter- of mynbouwerkzaamhede behels nie ’n belegging of uitgawe wat sodanige bedrag as wat voorgeskryf mag word, oorskry nie.

- c) Beperkings met betrekking tot die aantal beleggings betrokke kan voorgeskryf word. 'n Maksimum van 1 miljoen rand beleggings vir ambagmynbouers en 'n maksimum van 10 miljoen rand beleggings vir kleinskaalmynbouers word voorgeskryf.
- d) Graadbepaling: dit kan oorweeg word om 'n ambagmynbouer toe te laat om op te gradeer na kleinskaalmynbou, en vir 'n kleinskaalmynbouer om op te gradeer na medium, junior of opkomende mynbou, ter oorweging van produksie- en beleggingsbeperkings.

Op hierdie wyse kan ambagmynbou duidelik onderskei word van kleinskaalmynbou en verwante konsepte. Die beleid- en wetgewende raamwerk sal voorsiening maak vir 'n ambagmynboupermit en kleinskaalmynboupermit, elk met sy eie unieke vereistes en verpligtinge.

HOOFSTUK IV

7. LISENSIËRINGSTELSE EN ADMINISTRASIE

Die WOMPH se wetgewende raamwerk in die vorm van artikel 27, wat slegs kleinskaalmynbou behandel, is as onvoldoende bewys om volledig te reageer op die behoeftes van die AKM-bedryf. Hierdie raamwerk is grootliks ontwerp vir grootskaalwerkzaamhede, dit maak nie voorsiening vir die spesifieke behoeftes van die AKM-bedryf nie en is daarom nie geskik nie. Kleinskaalmynbouers het oor die jare uitdagings met die huidige stelsel ervaar, insluitend (i) toeganklikheid en gerief van gebruik van die aanlyn SAMHAS-aansoekstelsel (ii) hulpbronsvereistes (iii) die ligging van DMHE-kantore (iv) toegang tot inligting (v) toegang tot befondsing (vi) veeleisende voldoeningsvereistes en (vii) en gebrek aan ondersteuning van die regering (institusionele ondersteuning, befondsing, kapasiteitsbou, infrastruktuur, mark, toegang tot grond, ens.)

Met betrekking tot internasionale goeie praktyk, moet 'n ambag- en kleinskaalmynboubeleid en wetgewende raamwerk duidelik en rasioneel wees. Lisensiekategorieë moet werkbaar wees ten opsigte van eiendomsreg, duur, regte en verpligtinge. Die lisensiëringkriteria, -prosesse en -stelsels moet eenvoudig en duidelik wees om te verstaan en te gebruik.

Regeringsbeleidvoorstelle:

Om te verseker dat die lisensiëringstelsel en administrasie vir die ambag- en kleinskaalmynboubedryf ooreenstem met internasionale beste praktyk en tot voordeel van die mense van Suid-Afrika is, stel die regering die volgende maatreëls voor:

- (a) Tipes permitte wat toegeken word

Die toegewese beleid en wetgewende stelsel sal voorsiening maak vir twee tipes permitte vir ambag- en kleinskaalmynbou.

- (i) 'n Ambagmynboupermit
- (ii) 'n Kleinskaalmynboupermit

- (b) Lisensiëringmetode

'n Tweeledige lisensiëringproses word voorgestel. Die huidige *first come first served* aansoekproses sal behou word as lisensiëringsmetode. Die regering sal egter bemaagtig word om aansoeke uit te nooi vir ambag- en kleinskaalmynbou in aangewese gebiede. Hierdie uitnodigingstelsel sal met die ondersteuning van die Raad vir Geowetenskap (RGW) aangeneem word.

(c) Lisensiëringkriteria

Lisensiëring vir AKM-werksaamhede sal onderneem word op 'n regverdigde, billike en deursigtige wyse, in oorweging met die behoefte om:

- (i) Die doelwit van die beleid te verwesenlik, veral die behoefte aan intrede en betekenisvolle deelname van die voorheen benadeelde Suid-Afrikaners aan die mynbedryf;
- (ii) By te dra tot sosio-ekonomiese ontwikkeling, werkskepping en armoedeverligting;
- (iii) Georganiseerde groepe te bevorder;
- (iv) Die belange van vroue en kwesbare groepe wat betrokke is by die AKM-bedryf, te prioritiseer;
- (v) Opleiding en vaardigheidsopleiding van lisensiehouers in mynwerksaamhede te prioritiseer;
- (vi) Die sektor te formaliseer en verpligte affiliasie aan AKM-verenigings te verseker; en
- (vii) Graduering van werksaamhede tot grootskaalmynwerksaamhede.

(d) Aard van 'n permit

Die wetlike aard van 'n ambagmynbouvermit en 'n kleinskaalmynbouvermit moet duidelik gestel word. Hierdie permitte moet beperkte saaklike regte toegeken wees en geregistreer by die departement en moet oorgedra, onder verband en gekapitaliseer kan word, soos die geval met die mynregte wat toegeken word volgens die WOMPH. 'n Permithouer moet in staat wees om sy regte ingevolge die permit teen derde partye af te dwing.

(e) Omvang van 'n permitgebied in hektaar

In ag genome die onontwikkelde aard van ambagmynbou en die spesifieke behoeftes van kleinskaalmynbou, moet die omvang en grootte van permitte bepaal word deur die oorweging van faktore soos, maar nie beperk tot, die tipe mineraal wat gemyn word, tegniese en finansiële hulpbronne wat vereis word en die impak op die omgewing wat geassosieer word met die ontginning van hierdie hulpbronne.

(f) Duur van 'n ambag- en kleinskaalmynbouwerkzaamheid in jaar

Die bepaling ten opsigte van die duur van AKM-permitte moet die waarborg van sekuriteit van eiendomsreg vir permithouers verseker. Dit moet ook beginsels van volhoubaarheid en optimale benutting van hulpbronne insluit, terwyl voordele aan permithouers so vroeg as moontlik moet begin toeneem.

(g) Bemagtiging om gebiede as ambag- en kleinskaalmynbougebiede af te baken

Die minister sal bemagtig word om sekere gebiede of streke toe te ken of af te baken as ambag- of kleinskaalmynbougebiede of -streke. Die toewysing of afbakening sal ingelig en ondersteun word deur geologiese data van die RGW en ook deur die voorkoms van AKM-aktiwiteite in 'n gegewe gebied of streek. Hierdie benadering sal help met optimisasie en saamvoeging van hulpbronne en deel van risiko's en voordele tussen die spelers.

Die minister kan dalk ook saamwerk met die departemente wat vir die omgewing, bosbou en visserye en watersake verantwoordelik is, om uitvoerbaarheidstudies te onderneem op 'n geïdentifiseerde gebied om sodoende risiko's, moontlike impak en waterhulpbronne te bepaal voordat 'n besluit oor die reservering van 'n gebied vir AKM geneem word.

(h) Reservering van permitte vir Suid-Afrikaners

Ambagmynpermitte en 'n kleinskaalmynpermit moet vir Suid-Afrikaners gereserveer word, soos omskryf. Die teenwoordigheid van onwettige immigrante binne die ambag- en kleinskaalmynruimte moet aangespreek word deur oorgangsbepalings om onwettige mynbou-aktiwiteite uit te skakel. 'n Oorgangstydperk van 1 jaar vir alle onwettige myners om na vore te tree en hulself te onderwerp aan die proses van formalisering, sal ondersoek word. Indien die onwettige myners nie gebruik maak van die voordeel van hierdie oorgangsvenster nie, sal die wetstoepassingsagentskappe moet intree.

(i) Uitreiking van permitte aan individue of georganiseerde groepe

Alhoewel lisensiëring aan privaat individue nie verbied sal word nie, sal die regering

die uitreiking van ambagmynboupermitte en kleinskaalmynboupermitte aan georganiseerde groepe prioritiseer. Georganiseerde groepe word verkies as gevolg van hul potensiaal vir 'n veel groter impak om die ekonomiese voordele wyer te versprei en om volhoubaarheid te verseker deur die deel van risiko's.

(j) Beperking van ambag- en kleinskaalmynbouwerkzaamhede tot die oppervlak

Ambag- en kleinskaalmynbouwerkzaamhede moet tot die oppervlak en oop mynbou beperk word. Dit sal oorweeg word om 'n risikogebaseerde stelsel van ondergrondse mynbou te ontwerp, met inagneming van die diepte en mynboumetodes wat gebruik word deur ambag- en kleinskaalmynbouers. Die proses sal gelei word deur gesondheid- en veiligheidsaspekte van werkzaamhede, tesame met omgewingsbestuur en die nodige rehabilitasiemaatreëls.

(k) Oordraagbaarheid en vervreemding

'n Houer van 'n ambagmynboupermit en 'n kleinskaalmynboupermit moet die reg hê om die permit oor te dra of te vervreem, onderworpe aan die minister se toestemming. Dit sal permithouers in staat stel om kapitaal te verkry vir die volhoubaarheid van werkzaamhede en selfs om die voordele te versprei na ander persone wat in AKM belangstel.

(l) Verkope en handel in minerale

Die beleid en wetlike raamwerk moet die houers van AKM-permitte bemagtig om waarde tot hul minerale te voeg, om te kan handel dryf en om betrokke te wees in die waardeketting van mineraalontwikkeling as geheel. Oorweging moet gegee word aan die daarstelling van 'n gereguleerde mark of 'n sentrale koopagentskap om aan die ambag- en kleinskaalmynbouers 'n platform te bied om hul mineraalprodukte in 'n deursigtige, beskermde omgewing op 'n wettige manier te verkoop of daarmee handel te dryf. Dit sal help met die uitskakeling van gewetenlose sindikate wat onregverdig voordeel trek uit die harde arbeid van ambag- en kleinskaalmynbouers en die vermenigvuldiging van ondergrondse/swart market wat die finansiële stelsels ondermyn.

(m) Samebestaan met groot werksaamhede

Samebestaan tussen grootskaaloperateurs en ambag- en kleinskaaloperateurs moet moontlik gemaak word in die vorm van deelontginningsooreenkomste. Dit sluit in loodsopslaggeld en identifisering van grond vir AKM-aktiwiteite binne die grootskaaloperateur se konsessies en verkenning van die potensiaal vir deelontginning en terugkoopreëlings, tegniese ondersteuning, toerustinghuurkontrakte en geleenthede vir AKM om hul erts te verwerk en te raffineer, om dit sodoende deel te maak van aanvoerkettings. Hierdie raamwerk behoort voorsiening te maak vir aansporings en kompensasie om grootskaaloperateurs aan te moedig om saam met ambag- en kleinskaalmynbouers te bestaan.

(n) Myn van uitskot en mynhope

'n Raamwerk vir AKM om toegang te verkry tot die myn van uitskothope, historiese oorskotneerslag en reserwevoorrade moet ontwikkel word in lyn met bestaande regsleer soos bepaal deur regsbesluite oor die saak. Eienaars van hierdie uitskothope en mynhope moet aangemoedig word om saam met ambag- en kleinskaalmynbouers te werk, met inagneming van die toepaslike omgewingsbestuur en waterverwante regshulpmiddels.

(o) Toegang tot grond

Toegang tot grond bly 'n netelige kwessie wat samewerking met verantwoordelike regeringsdepartemente vereis. Die proses om toegang tot grond te verkry van die grondeienaars en wettige bewoners, insluitend houers van informele grondregte, moet uitgeklaar word in lyn met die heersende reguleringsraamwerk. 'n Bepaling vir toegang wat nie onredelik geweier word nie, moet inkorporeer word. In hierdie verband moet die raamwerk voorsiening maak vir vrywaring in die vorm van betekenisvolle konsultasievereistes, onderhandeling oor vergoeding vir grondeienaars en wettige bewoners, hervestiging of verhuising en meganismes vir oplossing van dispute. Dit sluit ook in voldoening aan vereistes vir sonering van geïdentifiseerde grond vir die doel van mynbou, wat ook al die geval mag wees.

HOOFSTUK V

8. INSTITUSIONELE EN ONDERSTEUNINGSMEGANISMES

Die goedgekeurde struktuur van die kleinskaalmynboudirektoraat is geheel en al onvoldoende om die Suid-Afrikaanse AKM-bedryf te ondersteun. Daar is ook 'n gebrek aan samewerking en koördinerings met ander relevante regeringsdepartemente wat dalk 'n direkte belang mag hê en waarde kan voeg by die ontwikkeling van die Suid-Afrikaanse AKM-bedryf (Die DHN, Departement van Kleinsakeontwikkeling, SRTS, DOBV).

Een van die grootste uitdagings vir AKM-bedryf is gebrek aan befondsing, ten spyte van die bestaan van 'n oormaat ontwikkelingsbefondsingsinstellings. Daar is geen sinergieë tussen die mandaat en aktiwiteite van die direktoraat en hierdie OBI's nie. Pogings van die regering in die verlede om institusionele kapasiteit te verhoog, het nie die gewenste resultate opgelewer nie.

Die AKM-bedryf is grootliks gefragmenteerd en daar is geen herkenbare verenigings of georganiseerde strukture om hul kwessies aan te spreek nie.

Regeringsbeleidvoorstelle:

(a) Gesentraliseerde/streeksmykantore

Die departement moet die kapasiteit van die direktoraat kleinskaalmynbou hersien en die eenheid herstig as 'n funksionele eenheid op volle kapasiteit wat die lisensiëring en ondersteuning van die AKM-bedryf kan fasiliteer, voldoening kan implementeer en afdwing en die doeltreffendheid van die beleide, wette en regulasies kan evalueer.

Die departement moet die institusionele reëlings en multi-belanghebberkoördinasie in wetgewing formaliseer. 'n Bepaling vir die daarstelling van die kantoor van die streeksbestuurder en die omskrywing van die rol van die kantoor moet aangeneem word vir die ambag- en kleinskaalmynboursaamwerk.

(b) Vorming van AKM-verenigings

Die beleid en wetlike raamwerk moet voorsiening maak vir die daarstelling van AKM-verenigings op nasionale en streeksvlak. Affiliasie aan hierdie tipes verenigings moet 'n verpligte vereiste en deel van die lisensiëringkriteria gemaak word. Affiliasie sal 'n voorvereiste wees vir die toekenning van 'n ambagmynboupermit of 'n kleinskaalmynboupermit. Dit is om te verseker dat ambag- en kleinskaalmynbouers georganiseer word.

(c) Vorming van distrikmyinkomitees

Die beleid en wetlike raamwerk moet voorsiening maak vir die daarstelling van multi-belanghebbendistrikmyinkomitees. Hierdie komitees sal geanker word binne die departement. Dit sal multi-belanghebbendforums wees, geleë op die streeks- en plaaslike vlak. Hul rol sal wees om bystand te verleen met die fasilitering van die lisenasieringsproses, verskaffing van voorligtingsdienste en verspreiding van inligting.

(d) Vorming van georganiseerde groepe

Die beleid en wetlike raamwerk moet die vorming van georganiseerde groepe bevorder. Georganiseerde groepe word verkies as gevolg van hul potensiaal om die impak van die projek te vergroot, terwyl risiko's gedeel word.

(e) Finansiële bystand

AKM word meestal beperk deur finansiële uitdagings as gevolg van die vermeerdering van onwettige werksaamhede. Die implementasie van artikel 27 van die WOMPH het uitdagings geïdentifiseer met die verskaffing van finansiële bystand aan AKM, waarvan een is dat daar onvoldoende fondse beskikbaar is. Alhoewel die regering dalk nie in die posisie is om finansies te verskaf nie, behoort AKM bygestaan te word deur voorligtingsdienste in die versterking van hul besigheidsaak om sodoende die verskillende befondsingsinstellings te kan nader vir bystand en beleggings in AKM-werksaamhede.

(f) Opleiding, vaardigheidsontwikkeling en innovasie

Een van die sleuteluitdagings wat geïdentifiseer is in verband met AKM is die gebrek aan opleiding in verskeie dissiplines, insluitend sakebestuur en tegniese vaardighede vir doeltreffende myn van mineraalhulpbronne wat geïdentifiseer is. Samewerking met instellings soos die MKO, wat opleidingsprogramme het om kleinskaalmynbouers te help, insluitend die VBP intreemynbouer-ondersteuningsprogram en die AKM Mynbouskool. Hierdie programme fokus op opleiding in omgewingsbestuur, gesondheid en veiligheid en sakebestuurvaardighede. Opvoedkundige vlakke van

ambag- en kleinskaalmynbouers sal dalk oorweeg moet word as deel van die lisenšeringsmeganisme. Dit sal uiters belangrik wees vir die formalisering van die bedryf om te verseker dat AKM volhoubaar is en in staat is om te voldoen aan die nodige vereistes.

HOOFSTUK VI

9. FISKALE STELSEL

Die Suid-Afrikaanse mynbedryf is volgens wet verplig om belasting en tantieme as volg te betaal:

(a) Betaling van tantieme

Die Wet op tantieme van Minerale en Petroleum, 2008, gee 'n uiteensetting van die inkomstegebaseerde tantieme wat betaalbaar is op mineraalhulpbronne wat binne Suid-Afrika ontgin is en oorgedra word. Die Wet op tantieme onderskei tussen geraffineerde en ongeraffineerde mineraalhulpbronne. Die tantiemepersentasie vir mynbou word beperk tot 5 persent vir geraffineerde mineraalhulpbronne en 7 persent vir ongeraffineerde mineraalhulpbronne. Die wet op tantieme gebruik twee veranderlikes om die tantieme-aanspreeklikheid te bereken: die waarde van die minerale en die persentasiekoers van die tantieme, wat op die basis toegepas word.

(b) Belasting

Mynmaatskappye kan ook onderworpe wees aan inkomstebelasting, kapitaalwinstbelasting, weerhoubelasting, transaksiebelasting soos BTW, hereregte en effekteoordragbelasting ingevolge die Wet op Inkomstebelasting, 1967.

Die ambag- en kleinskaalmynboubedryf is nie onthef van die verpligting om belasting en tantieme te betaal nie, en sodoende by te dra tot sosio-ekonomiese groei. As gevolg daarvan dat die sektor informeel is, is die AKM-bedryf se bydrae tot staatsinkomste grootliks onbekend.

Nasionale Tesourie het instrumente en aansporings daargestel om kleinsake te ondersteun. Dit sluit in (i) die kleinsakekorporasie-aansporingsmaatreël, (ii) omsetbelastingstelsel en (iii) waagkapitaalmaatskappy-belastingstelsel. Hierdie instrumente en aansporingsmaatreëls (word hieronder bespreek) is tot die beskikking van ambag- en kleinskaalmynbouers.

Kleinsake-korporasie

Die kleinsake-korporasie (KSK)-aansporingsmaatreël is in 2001 bekendgestel ingevolge artikel 12E van die Wet op Inkomstebelasting (WIB). Die

aansporingsmaatreël is ingestel om by te dra tot kleinsakeontwikkeling binne die groter doel van verbetering van ekonomiese groei in Suid-Afrika. Kleinsakeondernemings speel 'n belangrike rol in ekonomiese ontwikkeling en werkskepping. Die kleinsake-aansporingsmaatreël bied belastingtariewe op skaalverdeling van 0%, 7%, 21% vir aanvanklike verhoudings van belasbare inkomste wat deur die maatskappy verdien is tot R550 000. Die aansporingsmaatreël is tot die beskikking van maatskappye met 'n omset wat nie R20 miljoen oorskry nie. Daar is tans ongeveer 100 000 KSK's wat voordeel trek uit hierdie belastingaansporingsmaatreël.

Tabel 1: **Kleinsake-korporasies (KSK) skaalverdelingstariewe belastingtabel**

Finansiële jare wat eindig op enige datum tussen 1 April 2020 en 31 Maart 2021:

Belasbare inkomste (R)	Belastingkoers (R)
1 – 83 100	0% van belasbare inkomste
83 101 – 365 000	7% van belasbare inkomste bo 83 100
365 001 – 550 000	19 733 + 21% van belasbare inkomste bo 365 000
550 001 en hoër	58 583 + 28% van die bedrag bo 550 000

Omsetbelasting

Die omsetbelastingstelsel is in 2008 bekendgestel ingevolge die sesde bylae tot die WIB. Hierdie stelsel is deel van die regering se breër mandaat om entrepreneurskap aan te moedig en om 'n instaatstellende omgewing te skep waarin klein ondernemings kan oorleef en groei, en om die belastingvoldoeningslas op ondernemings met 'n jaarlikse omset van tot R1 miljoen te verminder. Omsetbelasting is 'n vereenvoudigde stelsel wat daarop gerig is om dit makliker te maak vir mikro-ondernemings om hul belastingverpligtinge na te kom. Die omsetbelastingstelsel vervang inkomstebelasting, BTW, voorlopige belasting, kapitaalwinsbelasting en dividendbelasting vir mikro-ondernemings met 'n kwalifiserende jaarlikse omset van R1 miljoen of minder.

'n Mikro-onderneming wat geregistreer is vir omsetbelasting kan egter kies om in die BTW-stelsel te bly (van 1 Maart 2012). Omsetbelasting is opsioneel, wat beteken 'n mikro-onderneming kan besluit of hy hierdie stelsel of die huidige belastingstelsel wil gebruik, waar ondernemings kostes kan aftrek. Dit is beskikbaar vir alleeneienaars (individue), vennootskappe, beslote korporasies, georganiseerde groepe en maatskappye, met ingang 1 Maart 2009.

Omsetbelasting word bereken deur 'n belastingkoers toe te pas op die belasbare omset van 'n mikro-onderneming. Hierdie tariewe is beskikbaar vir enige jaar van assessering wat eindig gedurende die tydperk van 12 maande wat eindig op 28 Februarie. Daar is minder as 10 000 maatskappye wat van omsetbelasting gebruik

maak. Die rede waarom so min maatskappye hiervan gebruik maak, is omdat mikro-ondernemings aanspreeklik is vir belasting selfs as hulle 'n verlies maak (belasting is gebaseer op die omset). Indien die mikro-onderneming egter buite die omsetbelastingstelsel val, sou hulle 'n beraamde verlies kon aanteken, wat oorgedra kon word na die volgende tydperk van assessering. Mikro-ondernemings kan ook nie uitgawes aftrek soos met KSK nie en as gevolg hiervan, kies die meeste klein ondernemings die alleeneienaar-opsie (belas as 'n individu) of KSK. Die omsetbelastingkoerse wat in die sesde bylaag van die WIB uiteengesit word, is as volg:

Omset (R)	Belastingkoers (R)
0 - 335 000	0%
335 001 - 500 000	1% van elke R1 bo 335 000
500 001 - 750 000	1 650 + 2% van die bedrag bo 500 000
750 001 en hoër	6 650 + 3% van die bedrag bo 750 000

Waagkapitaalmaatskappy (WKM)

Toegang tot aandelefinansiering bly een van die grootste uitdagings tot die ekonomiese groei van klein- en mediumgrootteondernemings en junior mynbou-ondernemings. In reaksie op hierdie uitdaging, in 2008, het die regering die waagkapitaalmaatskappy-belastingstelsel ingevolge afdeling 12J van die WIB uitgevaardig met die doel om 'n saamvoegingsmeganisme vir beleggers te skep om fondse na klein ondernemings en junior mynwerkzaamhede te kanaliseer. Die WKM self (gebaseer op die privaataandeelmodel) sal optree met die bedoeling om as "engelbelegger" vir sodanige ondernemings te funksioneer, deur aandele en ondersteunende bestuursdienste te lewer. Die bedoeling is dat die WKM 'n bemarkingswerktuig sal wees wat handelsbeleggers sal lok. Dit het die voordeel dat dit klein beleggers byeenbring, sowel as om beleggingskundigheid saam te fokus tot voordeel van die kleinsakesektor. Beleggers ontvang aftrekking vir aandeelbeleggings in WKM's. Daar is tans meer as 100 WKM's geregistreer.

Regeringsbeleidvoorstelle:

- Die regering moet onmiddellike beleid- en wetgewende maatreëls tref om ambag- en kleinskaalmynbouers te formaliseer sodat hulle deel kan word van die hoofstroom-ekonomie.
- Ambag- en kleinskaalmynbouers word aangemoedig om voordeel te trek uit die belastinginstrumente en aansporings soos deur die Nasionale Tesourie ontwikkel, insluitend (i) die kleinsakekorporasie-aansporingsmaatreël, (ii) omsetbelastingstelsel en (iii) waagkapitaalmaatskappy-belastingstelsel.
- Die regering (DMHE & SARS) moet die belastinginsamelstelsel vir die AKM-bedryf vereenvoudig en opleidings- en opvoedkundige programme oor belasting sake vir die AKM-operateurs onderneem.
- Die regering moet streng optree teen onwettige mynbou deur middel van

regulerende bepalinge en bevordering van die formalisering van AKM.

HOOFSTUK VII

10. OORWEGINGS TEN OPSIGTE VAN OMGEWINGSBESTUUR, GESONDHEID, VEILIGHEID EN WATERGEBRUIK

(a) Wet op Nasionale Omgewingsbestuur, 1998 en SEMA's

(b) Wet op Myngesondheid en -veiligheid, 1998

(c) Watergebruiklisensies en Wet op Nasionale Water, 1998

Die meeste AKM-werksaamhede voldoen nie aan die omgewings-, watergebruik en gesondheids- en veiligheidsvereistes nie. Dit is as gevolg van die informele aard van die bedryf, gebrek aan kapasiteit, kennis, vaardighede, die koste van omgewingsimpakpraktisyns om hierdie wetgewende vereistes te implementeer. Hierdie AKM-werksaamhede voldoen nie aan die vereiste om die grond te rehabiliteer nie en hulle voldoen ook nie mynsluitingsvereistes nie.

Die bekendstelling van die een omgewingsbestuurstelsel om die lisensiëringsvereistes te stroomlyn met betrekking tot watergebruik, omgewingsbestuur en myn-aktiwiteite, het nie 'n positiewe uitwerking op die AKM-mynbedryf gehad nie. Die stelsel het die koste om sake te doen vir ambag- en kleinskaalmynbouers verhoog. Die lisensiëringsvereistes, insluitend die vereistes van water, omgewingsbestuur en finansiële koste van omgewingsimpakpraktisyns, ingevolge toepaslike wetgewing het 'n hindernis veroorsaak vir baie mense wat die mynbedryf wil betree.

Byvoorbeeld, die aansoekfooie vir omgewingsmagtigingtoepassings is as volg:

- a) Verkennende verslag/OIA - R10 000
- b) BA - R2 000
- c) Wysiging - R2 000 – Deel 1 en Deel 2
- d) Geïntegreerde permitstelsel - R5 000 of R1 000 met afslag van 50% omdat die koste gedeel word met afval-lisensieaansoek.

Dit is slegs aansoekfooie en nie die werklike koste om die OIA-prosesse te onderneem of omgewingsmagtiging te verkry nie. Hierdie prosesse vereis die aanstelling van 'n omgewingsassesseringspraktisyn (OAP), assessering, konsultasie en dikwels aanstelling van spesialiste om spesialis-assesserings uit te voer.

Die beroepsgesondheid- en veiligheidsvereistes vir 'n mynpermit is amper net so streng as dié vir 'n mynboureg. Die Myngesondheid en –veiligheidsraad (MGVR) het riglyne ontwikkel met die doel om spesifiek vir AKM voorsiening te maak. Die AKM-bedryf beskou egter hierdie vereistes as verbiedend vir die sektor.

Wat die lisensies vir watergebruik betref, het die verantwoordelike departement beste praktykrylyne ontwikkel wat ontwerp is om tot voordeel van ambag- en kleinskaalmynbou te wees op die vlak van impak van die werksaamhede. Die Departement Water volg 'n impakgebaseerde benadering en klassifiseer werksaamhede as:

- a) *Hoë impak*: vereis 'n watergebruiklisensie, streng vereistes.
- b) *Medium impak*: kan dalk 'n watergebruiklisensie vereis, streng vereistes.
- c) *Lae impak*: geen watergebruiklisensie, maar 'n algemene magtiging met minder streng vereistes en teen geen koste.

Ambag- en kleinskaalmynbouers kan onder die kategorie van lae impak-werksaamhede val, maar dit hang af van die aard van die mineraal wat gemyn word, grootte en skaal van werksaamhede.

Regeringsbeleidvoorstel:

Die regering erken dat dit nodig is vir die AKM-bedryf om hul werksaamhede op 'n ordelike en volhoubare wyse uit te voer en dat die bedryf moet voldoen aan die vereistes ten opsigte van die omgewing, watergebruik en gesondheid- en veiligheidsvoorskrifte. In hierdie verband moet die AKM-beleid en wetgewende raamwerk belynd word, met kruisverwysings, met die wetgewende instelling wat die vereistes vir die omgewing, watergebruik en gesondheid en veiligheid reguleer.

- a) Die regering sal saamwerk met die bedryf se belanghebbendes (MGVR, MKO en georganiseerde ondernemings) en intervensies onderneem om ambag- en kleinskaalmynbouers op te lei, te bemagtig en te help met aspekte ter voldoening aan omgewingsbestuur, watergebruik en gesondheids- en veiligheidsvereistes.
- b) Die verantwoordelike departemente sal toeganklike beleidshulpmiddels en riglyne ontwerp wat pasgemaak is vir die AKM-bedryf, insluitend kampvegterprogramme wat fokus op die ambag- en kleinskaalmynbouers.
- c) Die toegewese MGVR-riglyne van die WMGV sal verder hersien word om die

- gesondheids- en veiligheidsvereistes vir die AKM-bedryf volledig aan te spreek.
- d) Die regering gaan moniteringskapasiteit versterk en 'n geïntegreerde benadering tot monitering aanneem (gesamentlike interdepartementele of multi-belanghebbende monitering van voldoening deur die AKM-bedryf).
 - e) Die regering gaan meganismes vir aansporing en ontmoediging aan AKM-operateurs verskaf om voldoening aan vereistes ten opsigte van omgewingsbestuur, watergebruik en gesondheid en veiligheid aan te moedig.

HOOFSTUK VIII

11. REGERINGSBELEID EN STANDPUNT OOR ONWETTIGE MYNBOU

(a) Rol van die NKSBS

(b) Skepping van 'n diefstaleenheid vir onwettige mynbou en edelmetale

(c) Wysigings aan verwante wetgewing

Onwettige mynbou is 'n groot uitdaging in die Suid-Afrikaanse mynbou en mineralebedryf. Daar word beraam dat 'n beduidende aantal mense tans betrokke is by onwettige mynbou (direk en indirek). Die regering sal altyd die praktyk van onwettige mynbou in Suid-Afrika veroordeel en maatreëls word onderneem om hierdie aktiwiteite te beveg.

In die goudsektor alleen, is daar volgens beraming R70 miljard per jaar verlies aan staatsinkomste deur die smokkel van hierdie kommoditeit en soortgelyke negatiewe uitwerking is ook waargeneem in ander sektore, soos chroom, steenkool en diamante. Gemeenskappe word direk benadeel deur die onwettige mynbouaktiwiteite, deur omgewingsagteruitgang, gesondheidsrisiko's en bendegeweld wat voorspruit uit strydende onwettige mynbouers.

Onwettige mynbou kan onderskei word van ambag- en kleinskaalmynbou, as mense wat werklik wil deelneem aan die bedryf om beter lewens vir hulself te verseker en tot die ekonomie en die groei van die bedryf wil bydra. Die regering neem aktiewe stappe om te verseker dat onwettige mynpraktyke gestaak word. Alle myn- en mineraalverwerkingsaktiwiteite sal onderneem word binne die wetlike raamwerk, wat die WOMPH en ander relevante wetgewing is. In hierdie verband is 'n multi-departementele liggaam, Nasionale Koördinerings- en Strategiese Bestuurspan (NKSBS) in werking gestel, wat bestaan uit verteenwoordigers van DMHE, die Suid-Afrikaanse Polisiediens, Intelligensiedienste en die Departement Binnelandse Sake.

Regeringsbeleidvoorstel:

- a) Die beleid en wetlike raamwerk moet duidelik onderskei tussen onwettige mynbou en AKM.
- b) Die regering moet die wettige versterk wat verband hou met die kriminalisering

van onwettige mynbou, insluitend die WOMPH, die Strafproseswet, 1977, die Wet op Edelmetale, 2005, die Wet op Tweedehandse Goedere, 2009, en die Wet op Voorkoming van Georganiseerde Misdaad, 1998, ingevolge oortredings en strafmaatreëls om onwettige mynaktiwiteite te ontmoedig.

- c) Die regering moet 'n toegewese diefstaleenheid vir minerale en edelmetale (DME) binne die Suid-Afrikaanse Polisie stig.
- d) Die DME moet 'n opgeleide speureenheid op volle kapasiteit wees, wat diefstal van minerale en edelmetale en verwante sake hanteer.
- e) Daar is 'n behoefte om die skepping van toegewese vervolgingskundigheid ten opsigte van onwettige mynbousake verder te ondersoek.

Die Wet op Polisie word deur die SAPD gewysig, wat 'n geleentheid bied om insette te lewer vir integrasie en belyning ten opsigte van onwettige mynbouaktiwiteite.

HOOFSTUK VIX

12. RAPPORTERING EN AANSPREEKLIKHEID

(a) Verpligtinge met betrekking tot rapportering

(b) Gedifferensieërde rapportering vir AKM-mynbouers

Die huidige WOMPH-raamwerk bied voldoende bepalinge vir rapportering. Artikel 28 van die Wet plaas 'n verpligting op 'n houer van 'n mynpermit om behoorlik rekord te hou van mynbou-aktiwiteite, asook om finansiële rekords in verband met die mynbou-aktiwiteite op datum te hou. Die artikel vereis verder van 'n mynpermithouer om die volgende by die direkteur-generaal in te dien: maandelikse state met akkurate en korrekte inligting en data, geouditeerde jaarlikse finansiële verslag of finansiële state wat die balansstaat en wins-en-verliesrekening weerspieël.

Die doel van hierdie artikel 28-vereistes rakende rekordhouding en indiening van inligting en data, is om die regering in staat te stel om voldoende kennis te hê van die omvang van kleinskaalmynbou-aktiwiteite in die land. 'n Uitdaging met die implementering van hierdie bepaling met betrekking tot mynpermitte wat uitgereik is, is dat die inligting wat vereis word, nie ingesamel en op rekord geplaas word nie. Hierdie inligting sal die regering voorsien van akkurate data oor die aantal ambag- en kleinskaalmynbouers, hul diensvlakke en die bedryf se vlak van bydraes tot die ekonomie en tantiemebetalings. Die omvang van voldoening deur houers van mynpermitte wat betref rekordhouding en verpligtinge met betrekking tot rekordhouding, word egter ook bevraagteken.

Die rede hiervoor is primêr as gevolg van die informaliteit van die AKM-sektor, verhoging in die voorkoms van onwettige mynbou, vlak van opleiding van ambag- en kleinskaalmynbouers, toeganklikheid van rapporteringstelsels en -meganismes en die kapasiteit van die departement om implementering te monitor en voldoening af te dwing.

Die voorgestelde distrikmynkomitees en AKM-verenigings kan 'n deurslaggewende rol speel in opleiding en om die mynbouers in kennis te stel van die rapporteringvereistes, -stelsels, en -prosesse.

Regeringsbeleidvoorstel:

- Die AKM-beleid en toegewese wetlike raamwerk moet streng rapporteringvereistes bevat.
- Die departement moet die maandelikse, kwartaallikse en jaarlikse rapporteringvereistes met betrekking tot produksie, diensstatistieke en betaling van gebiedsfooie, belasting en tantiemes, afdwing. Dit sal die regering help om betroubare inligting gereedelik beskikbaar te hê en in 'n posisie te wees om vordering te evalueer.
- Die Departement moet rapporteringstelsels ontwikkel wat pasgemaak is vir die AKM-bedryf en hul interne kapasiteit verhoog om hierdie verslae te ontleed.
- Verken gedifferensieerde rapporteringsmeganismes (AKM moet apart van die GSM-bedryf rapporteer) met betrekking tot produksie en verwante aspekte.
- Stel periodieke assesserings met betrekking tot die impak van uitgereikte mynpermitte in oor die hele bedryf. Soortgelyk aan die mynhandves periodieke assesseringsverslae (5 jaar-intervalle).
- Die regering moet programme bekendstel om ambag- en kleinskaalmynbouers op te lei oor hoe om rekord te hou, verslag te lewer, inligting te bestuur en sakebestuur (voorligtingdienste).
- Die regering moet eenvoudige en implementeerbare rapporteringshulpmiddels en template ontwikkel.

HOOFSTUK X

13. BELEIDSIMPLEMENTERING, AFDWINGING, MONITERING EN EVALUASIE

(a) Implementering, tydsraamwerke, planne en strategieë

Dit is hoofsaaklik die departement se verantwoordelikheid om toe te sien dat die AKM-beleid geïmplementeer word. In die uitvoer van hierdie verantwoordelikheid, moet die departement met ander regeringsdepartemente en -entiteite, bedryfsbelanghebbendes en sosiale vennote saamwerk. Die departement moet 'n beleidsimplementeringplan met tydsraamwerke ontwikkel, waarin (a) kapasiteit (institusioneel, finansieël) beskikbaar gemaak moet word, (b) wetgewing, regulasies en riglyne uitgevaardig moet word en (c) strategieë geïmplementeer moet word.

(a) Afdwinging, monitering en evaluasie

Die beleid sal deurlopend gemonitor word en vorderingsverslae wat die implementasie evalueer, sal op gereelde basis gelewer word. Sodanige proses sal die bereiking van die voorgename beleidsdoelwitte fasiliteer.

HOOFSTUK XI

14. HERSIENING VAN DIE BELEID

(a) Verpligting om te hersien en hersieningsintervalle

Die mynbousektor is dinamies en word beïnvloed deur nuwe ontwikkelinge wat plaaslik, op streeksvlak of internasionaal ontstaan. Daarom sal die beleid hersien word soos en wanneer die behoefte ontstaan om te verseker dat dit relevant bly en voldoen aan die heersende beste praktyke in die bedryf.

(b) Voorgemelde beleide en wetgewing

- (i) Wet op die Ontwikkeling van Minerale en Petroleumhulpbronne, 2002.
- (ii) Wet op Myngesondheid en -veiligheid, 1998.
- (iii) Wysigingswet op Minerale en Petroleum titelsregistrasie, 2003.
- (iv) Wet op Minerale en Petroleum-tantieme, 2008.
- (v) Wet op Nasionale Omgewingsbestuur, 1998.
- (vi) Wysigingswet op Geowetenskap, 2010.
- (vii) Wet op Minerale-tegnologie, 1987.
- (viii) Wet op Nasionale Water, 1998.
- (ix) Wet op Strafreg, 1977.
- (x) Wet op Edelmetale, 2005.
- (xi) Wet op Tweedehandse Goedere, 2009.
- (xii) Wet op die Voorkoming van Georganiseerde Misdad, 1998.
- (xiii) Wet op Nasionale Kleinsake, 2003.
- (xiv) Wet op Inkomstebelasting, 1967.
- (xv) Witskrif wat 'n Mineraal- en mynbeleid vir Suid-Afrika omskryf, 1998